

**FICTION
CONNECTION**

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

ZOÉ VALDÉS

Vânătoarea de stele

Traducere din spaniolă și note de:
Carmen Spînu

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Coperta colecției:
Faber Studio (S. Olteanu, B. Hațeganu, D. Dumbrăvician)
Foto copertă: © LARISSA KULIK

Redactor:
Valentin Protopopescu

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Victoria Gârlan

Corectură:
Liliana Urian; Sînziana Doman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VALDÉS, ZOÉ

Vânătoarea de stele - Zoé Valdés ; trad.: Carmen Spînu. -

București : Editura Trei, 2010

ISBN 978-973-707-370-9

I. Spînu, Carmen (trad.)

821.134.2-31=135.1

Această carte a fost tradusă după *La cazadora de astros* de Zoé Valdés

Copyright © Zoé Valdés 2007

© 2007, pentru ilustrație interior: *La cazadora de astros*, pictură de Remedios Varo

© Editura Trei, 2010

pentru prezenta ediție

C.P. 27-0490, București

Tel./Fax: +4 021 300 60 90

e-mail: comenzi@edituratrei.ro, www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-370-9

*Lui Roberto García York,
in memoriam, și Leonorei
Carrington, pentru pictura lor.*

*Lui Jorge și Margarinei
Camacho, cei mai
suprarealiști dintre prietenii
mei.*

*Lui Ramón și Enaidei
Unzueta, Taniei și lui Samir
Assaf și Reginei Maestri,
pentru prietenia lor.*

*Să pictezi încet rapidele apariții...
Nu a pictat timpul, ci clipele în care
el se odihnește...*

*OCTAVIO PAZ, Apariții și dispariții ale
lui Remedios Varo, New Delhi, 1965*

Mulțumiri

Mulțumesc lui Janet A. Kaplan, Lourdes Andrade, Beatriz Varo, Walter Gruen, Isabel Castells, chiar dacă nu îi cunosc personal, fiindcă sunt autorii cărților și cataloagelor despre artista Remedios Varo, pe care le-am consultat cel mai des, ca și altor autori, pe care îi voi cita la sfârșitul romanului. Scrisorile care apar în această carte corespund originalelor scrise de către autorii lor.

Mulțumesc agentului meu literar Anne-Marie Vallat, librăriei mexicane Gandhi și librăriei La Central din Barcelona. De asemenea, editorilor mei de la Plaza & Janés: David Trías, Nuria Tey și Riccardo Cavallero. Cu drag, prietenului meu Julio Ollero, pentru înțeleptele sale sfaturi. Pictorilor Jesús Selgas, José Franco, Gustavo Acosta, care m-au inspirat cu pictura lor. Lui Gustavo Valdés, critic corect. Lui Juan Abreu și Martei, pentru inspirație. Și cum să le uit pe prietenele mele mexicane Dolores Ochoa și Sofía Mendoza Palomar, care cu atâta amabilitate mi-au trimis, din Mexic, informații despre pictorița catalană.

Un interviu inedit¹

P. *Erați suprarealistă înainte să veniți în Mexic?*

R. Da.

Există ceva în ambianța mexicană care stimulează această formă particulară de artă?

Cred că aș picta în același fel în orice loc din lume, fiindcă asta vine dintr-un mod particular de a simți.

De unde vă vin ideile? Cum ajungeți la subiectul specific fiecărui tablou?

În același fel în care prind formă alte idei: prin sugestii, prin asocieri, intuiții etcetera.

Când începeți un tablou, știți deja ce formă o să aibă sau e un proces spontan în care subiectul se dezvoltă automat?

Da, îl vizualizez înainte să încep să pictez și încerc să-l potrivesc cu imaginea pe care mi-am făcut-o.

Credeți că suprealismul este în declin?

Nu cred că poate să fie în declin în esența lui, pentru că este un sentiment inerent omului.

¹ Însemnări personale ale lui Remedios Varo la un interviu realizat nu știu cu cine [Notă de Walter Gruen.] Din Remedios Varo. *Scrisori, vise și alte texte*, introducere și note de Isabel Castells. (nota autoarei)

Este o formă de artă care se cere în general sau se adresează în principal colecționarilor?

După numărul sporit de opere dedicate acestei forme de artă și după cantitatea de reproduceri care se editează, cred că este de interes general.

Cum credeți că a contribuit suprarealismul la artă în general?

În aceeași măsură în care psihanaliza a contribuit la explorarea inconștientului.

Vă rog să ne faceți un rezumat al carierei dumneavoastră. Unde v-ați născut?

Anglès. Gerona (Spania).

Unde ați studiat arta?

La Școala de Arte Frumoase din Madrid.

Când a început să vă intereseze suprarealismul?

Am luat contact cu grupul suprarealist în 1937.

Sunteți scriitoare, așa cum sunteți pictoriță?

Uneori scriu ca și cum aș schița un crochiu.

Există anumite legături particulare sau întâmplări care v-au influențat stilul de a picta?

În mod conștient, nu. Cu toate acestea, nu încapă îndoială că unele persoane sau evenimente mi-au influențat modul de a picta, într-o formă nedeliberată.

Vânătoarea de stele

Am ajuns aici pentru că tânjeam să văd marea, marea aceasta și nu alta, o mare deosebită; mi se vorbise atâta despre ea... dar marea aceasta este prea albastră pentru gustul meu, de o intensitate supremă și de aceea covârșitoare, numai să o privești și rănește pupilele, numai să o atingi și înspăimântă. Cu toate acestea, nisipul este fin și alb; îmi afund degetele în valul cald și am o senzație ciudată, ca și cum aș mai fi făcut acest gest într-o epocă trecută și mi-aș aminti că am mai fost aici cu mulți ani în urmă, când, de fapt, vizitez acest loc pentru prima oară.

Culcată pe nisip, ațipesc, visez alte mări, pe cea din Santo Domingo, de un verde ca de smarald, argintie iarna, precum cea din Cuba, și pe cea din Saint-Malo, pe Côte Émeraude — de aici numele său —, în Franța. Din obsesia de a recupera mirosul, gustul, prezența indescriptibilă a mării cubaneze, trupul meu a eșuat pe malurile altor plaje, m-am cufundat în adâncurile altor oceane, cu nerăbdarea de a găsi temperatura valurilor care mi-au legănat copilăria, adolescența, în vastitatea albastră din Cojimar.

Eu sunt o căutătoare de mări, zâmbesc în sinea mea, și aceasta este cea mai mare din lume, oceanul Pacific, care nu este chiar așa (așa de pacific, vreau să zic), din cauza permanentelor sale furtuni. Este o mare frumoasă, care spune ceva, o mare narativă, chiar dacă densă, ermetică; în orice caz, a meritat să călătoresc de la Paris până la Acapulco. Tocmai am terminat un eseu prea lung și extenuant despre râș și adevărul este că, la sfârșit, nu am fost la fel de amuzată pe cât socotisem. Așa că am luat un bilet cu intenția de a mă întâlni cu cel care mă face să râd cel mai mult în viață, prietenul meu Ramón Unzueta.

Și iată-mă în fața acestei mări aparent calme, cu malul împodobit de dantelării spumoase, argintii.

Observ că nu departe mai e cineva. E o femeie. Pe plajă, ne aflăm numai ea și cu mine. E normal, e șase dimineața, abia se luminează de ziuă. Cui i-ar trece prin cap să se plimbe la ora asta? Din câte văd, ei și mie. Eu nu puteam să dorm și am mers ore întregi ca să-mi limpezesc mintea, ca să caut originea nesomnului meu, aici, în zgomotul valurilor... și nimic, nimic nou, mi-am dat seama că nu reușesc să pun geană pe geană fiindcă am nevoie să mă întorc la Paris și să m-apuc imediat să scriu. Tânjesc să mă cufund din nou într-o muncă diferită, în scrierea a ceva cu-adevărat distinct de ceea ce am făcut până acum. Conviețuirea cu îndoielile nu ușurează lucrurile când râvnești să-ți regăsești amintirile.

Deodată, femeia, care până acum o clipă se plimba nervoasă încolo și-ncoace, călcând peste melci minusculi, se oprește. Se prinde de bretelele rochiei decoltate, care îi dezgolește umerii, spatele și pieptul până la îmbinarea sânilor. Este o femeie scundă, cu sâni mici. Acum dan-

sează ușor, fredonează un cântec pe care abia reușesc să-l aud, briza — care nu este foarte puternică — îi duce și aduce cuvintele, cred că este un cântec în franceză: „*et le vent du nord...*“ Părul roșu este ca o tunică pentru pielea ei translucidă, luminoasă. Ea zâmbește și se uită la urmele picioarelor sale goale pe nisip. Un val șterge urmele.

Pare că femeia zboară, chipul îi este ascuțit ca al unei păsări. Se apropie de mine, mă uit la ceasul de la mână; mă gândesc că are să mă întrebe cât e ceasul, dar pur și simplu nu se întâmplă așa. Se lasă în jos, stăm față în față, fiindcă și eu mă aplec; își pune mâinile peste ale mele, îmi îngroapă mâinile în nisipul ud.

— Ești o căutătoare de oceane. Eu sunt o vânătoare de stele, murmură.

Pupilele îi scânteiază cu vioiciune.

Paris, 14 iulie 1986

Să fi fost ora opt, am terminat devreme cina, de fapt el, fiindcă eu nu băgasem nimic în gură. Soțul meu a terminat de înfulecat o bucată de pâine muiată în sosul din farfurie și, în plus, a devorat și porția mea. Cu o icnitură disimulată, am luat de pe masă farfuriile și m-am dus să spăl vasele, în tăcere.

— Cina ți-a ieșit groaznic, m-a criticat EL, Marele Intelectual care era soțul meu, stăpânul meu, șeful meu.

— Ce-ai fi vrut să fac cu o cutie de fasole verde, două ouă și orez, de o săptămână? Am oftat.

— Pe deasupra, n-ai pus nici suficientă pâine la masă. Dacă nu ți-ai pierde timpul să citești și să scrii porcăria de poezie pe care o scrii, n-ai uita să cumperi destulă pâine.

— Nu, n-am uitat. Bagheta pe care am cumpărat-o după-amiază ai înfulecat-o tu singur pe toată, nu-ți mai amintești asta?

— Taci, aici eu comand, a răs. Eu sunt regele prozei, intelectualul din această casă, să nu îndrăznești să mai scrii ceva... Te-am avertizat deja să nu faci pe intelectuală.

— Când m-ai cunoscut, eu deja scriam.

— Scriai, scriai, a bombănit, patru poeme amărâte numești tu scris?

Am renunțat să mă mai contrazic cu un incorigibil ca el, mi-am șters mâinile pe șorț, mi l-am dat jos și m-am așezat pe canapeaua gri-șobolan, am deschis televizorul cu telecomanda.

— Să fi cumpărat două baghete, m-a ironizat.

— Cu ce bani? Mi-ai dat mărunț cât să cumpăr o baghetă.

— Nu sunt milionar. Sunt un biet scriitor al cărui salariu, pe care îl primesc de la UNESCO, nu îmi ajunge nici să cumpăr cărțile de care am nevoie ca să mă cultiv. A, și oprește televizorul, aparatul acela odios mă inhibă, nu mă lasă să mă concentrez asupra gândurilor mele. La aparatul odios, el se uita pe ascuns, ca orice împătimit, dependent de cele mai proaste programe.

Încă o dată ora cicălelii, a loviturilor cu capul de perețele lamentărilor. Am stins televizorul, nu aveam chef să-mi umplu auzul cu mizeria lui. M-am îndreptat către dormitor; voiam să termin de citit *Magicianul* de John Fowles.

În spate, atent, mă urmărea, cu colții verzi și băloși. Văzându-mă cu cartea în mână, s-a înfuriat, nu îl enerva nimic mai mult decât să mă vadă citind sau scriind pe un colț al noptierei. A început să zbiere la mine insultându-mă, foarte mânios, de-a dreptul scos din fire. Ca de obicei, mi-am acoperit chipul cu brațul, știam că un act care începea în acest fel se termina din nefericire cu scui-pături în cap, cu pumni în față, de preferință în ochi, cu lovituri de picioare în burtă și cu mine sângerând ghemuită pe covor, inconștientă. Sau închisă în baie timp de o săptămână cu pâine și apă, drept pedeapsă.

Dar, de data asta, mi-a rupt rochia de pe mine, m-a târât de păr până la closet. M-a lovit tare cu capul de vasul WC-ului; printr-o minune, nu mi-am pierdut cunoștința și nici dinții, dar mi s-a spart arcada. Sângele mi-a orbit ochiul drept. Nu povestesc asta ca să fac pe victima, deși chiar eram o victimă, dar, când cineva este tratat astfel, îi este foarte rușine; din acest motiv, tăcem și nu dorim decât să murim.

Apoi, ca pe o marionetă, m-a dus cu îmbrâncituri până în cameră, m-a aruncat în pat, și-a desfăcut șlițul, și-a scos membrul jegos și m-a violat. Nu am simțit nimic, nici măcar durere. Oricum, în ultimii ani, nu avusesem aproape niciodată orgasm cu el, de cele mai multe ori totul se reducea la violuri continue, să zicem că mai mult sau mai puțin consimțite. Nu era prima oară când mă viola, nu numai fizic. A terminat triumfal, și-a băgat sexul în pantaloni, a închis fermoarul și a râs batjocoritor, căutându-mi apoi privirea. Nu i-am respins-o; dimpotrivă, l-am privit adânc, cu ochi furioși.

M-am ridicat cu greu din pat, am luat o aspirină și am făcut imediat un duș. Am pus un plasture pe rana de la sprânceană, dar nu a fost de ajuns, căci sângele tot curgea. În dulăpiorul cu medicamente, am găsit doar aspirină și plasturele acela, care nu a folosit la mare lucru. Am pus zahăr pe rană și un leucoplast care nici nu era leucoplast, era o bandă adezivă, groasă și ca de gumă, pentru lipit coletele poștale, cu cuvântul *fragile* scris pe ea. M-am privit în oglindă, arăta oribil, dar, în lipsa unui bandaj adecvat, nu am avut altă soluție.

M-am îmbrăcat, mi-am luat poșeta și am trântit ușa în urma mea.

— Unde dracu crezi că te duci? a zbierat iritat.

— Să văd focurile de artificii, pe Turnul Eiffel! Glasul mi-a răsunat întretăiat, îmi venea să plâng. Nu știi de ce plângeam, căci nu mă mai îndurera aproape nimic din ce se întâmpla. Cred că plângeam din inerție. Mi-am șters lacrimile cu un gest furios.

Ghivecele cu mușcate pe care le plantasem cu o zi înainte au zburat de la etajul al șaselea spre mijlocul curții interioare. Mi le arunca în cap; în felul acesta atât de spectaculos se răzbuna pentru fuga mea. Mi-am văzut de drum.

Pe Saint-Dominique, strada tăiată în două de silueta îndepărtată a Turnului Eiffel, nu era nici țipenie de om. Lumea se înghesuia la baza turnului, soarele încă se juca, aruncând reflexe pe podoabele din vitrinele de sticlă. M-am uitat la ceas: 21.30.

Am băgat o monedă în fanta telefonului din cabina de lângă fântâna arteziană de la stația de metrou La Tour Maubourg.

— Bună, eu sunt.

— Așteptam cu nerăbdare telefonul tău, iubito.

— Putem să ne vedem?

— Sigur că da, am nevoie de tine. În plus, tu știi că întotdeauna sunt dispus să te văd.

— Nu, nu întotdeauna. Unde?

— Aici, acasă la mine?

— Aș prefera să ne întâlnim în apropiere de casa mea, sub turn, așa nu mă întorc târziu.

— Ești ciudată. Iar v-ați certat?

Am început din nou să plâng, abia puteam să vorbesc. M-am urât, mă transformam în Femeia care plânge, *La femme qui pleure*, ca în portretele prin care Picasso o umilea pe Dora Maar.

— Vin imediat. Ne vedem în jumătate de oră la carusel.

Am închis telefonul, am mers ca un automat, am trecut prin fața casei în care a trăit Antoine de Saint-Exupéry; mă consola să citesc inscripția care amintea că aici locuise autorul *Micului Prinț*. Am traversat Câmpiile lui Marte, am așteptat în locul stabilit. A întârziat mai mult decât spusese, o oră și un sfert. Micul meu prinț, aman-tul meu, bărbatul căruia credeam că pot să-i spun totul, cavalerul meu salvator, cel pe care îl așteptam să vină într-o clipă ajungea cu întârziere.

A deschis portiera mașinii fără să coboare, ca să urc eu. Am observat că băuse, îi fugea ochiul stâng. Am urcat, iar el a condus încet.

A repetat de o mie de ori aceeași scuză, întârzierea se datora ambuteiajului care se forma la ora aceea pe străzi.

A parcat pe o stradă din apropierea Câmpiilor lui Marte.

— Ce-ai pățit la sprânceană?

— Nimic, m-am împiedicat și m-am lovit de televizor.

— A naibii căzătură, te-ai lovit rău la ochi, ți se umflă.

Am întors capul, am plâns încetișor, m-am uitat prin geam pe trotuar. El m-a luat de bărbie și și-a apropiat fața de a mea.

— Nu încerca să-mi ascunzi ceea ce este atât de evident. Iar te-a bătut. Când ai să te hotărăști s-o termini cu el?

— Nu pot să-l las. E nebun. Are să se omoare. M-a asigurat că se va omorî dacă îl părăsesc.

— Țasta nu omoară nici o muscă, e un laș, așa că să-i spună altcuiva chestia cu omorâtul.

— Ai băut? Detestam să bea, detest bețivii.

A confirmat.

— A trecut o prietenă mexicană pe la mine pe-acasă și am băut câteva păhărele...

— Ce prietenă mexicană? Nu-mi place să bei. L-am privit cu neîncredere.

A izbucnit în hohote de râs.

— Vasăzică, soțul tău îți dă o bătaie soră cu moartea, iar tu îmi reproșezi că beau; asta numesc eu nerușinare. Cum ce prietenă mexicană? Una pe care n-o cunoști. Nu contează. O cheamă Magda. Lucrează temporar pentru UNESCO, uneori pentru noi.

— Lucrează pentru noi și n-o cunosc?

— A fost la birou doar de câteva ori și tu nu erai de față... De ce, ce se-ntâmplă? Nu-mi spune că ești geloasă.

M-a sărutat pe buze, timp îndelungat.

— Nu, nu sunt.

— A trecut pe la mine ca să-mi aducă această carte despre suprarealismul mexican. Zice că mai are una acasă.

Mi-a arătat o carte pe bancheta din spate.

— De ce e cartea aici?

— Voiam să ți-o arăt.

A așteptat ca eu să mai spun ceva, dar am tăcut. Fiindcă era adevărat, eram geloasă pe mexicană.

M-a tras din nou spre el, m-a sărutat, împletindu-și limba cu a mea, și mult timp limbile noastre s-au frecat una de alta; deja mă durea ceafa de cât îl sărutasem în poziția aceea incomodă, aplecată spre el.

— Uite în ce hal mă aduci... Mi-a dus mâna la șlițul umflat. De ce nu mergem la mine acasă?

— Păi... am arătat spre turn, voiam să văd focurile de artificii.

— Uite, cred că trebuie să-ți cureți mai bine rana aia. În plus, pariez că n-ai mâncat nimic la cină. Acasă, am pizza,